

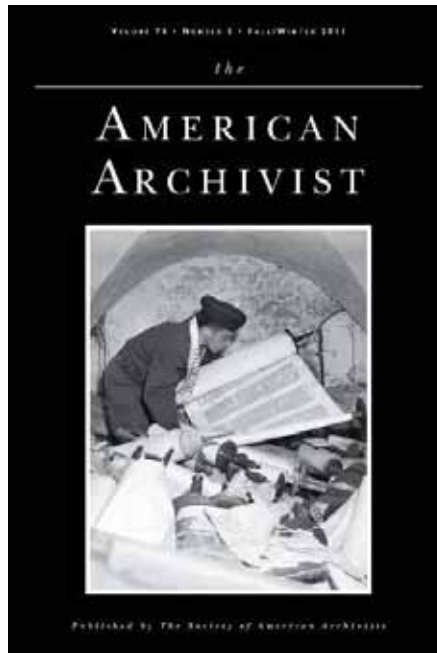
О. Н. ВОЛКОТРУБ*
ТОВАРИСТВУ
АМЕРИКАНСЬКИХ
АРХІВІСТІВ – 75 РОКІВ

American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2**.

У серпні 2011 р. архівна спільнота США відзначила 75-ту річницю від дня заснування Товариства американських архівістів¹ (Society of American Archivists) (далі – ТАА), яке є найстарішою професійною архівною організацією країни. Ця знакова подія знайшла своє відображення на сторінках друкованого органу Товариства – часопису “American Archivist” (число 74/2 (осінь/зима 2011 р.).

Зі слів головного редактора М. Дж. Пуг (M. J. Pugh), редакція свідомо обрала чотири статті, присвячені діяльності ТАА, що стосуються різних сфер архівної історії. Це – Б. Бротмен (B. Brothman) зі статтю “Товариству американських архівістів – 75 років: у контексті неперервності та кризи, особистий погляд”². У дослідженні зроблено спробу зрозуміти комплексний зміст розвитку ТАА – культурне середовище та кілька факторів впливу, які перехрещуються та сформували нинішнє Товариство. На думку автора, можна розглядати ці 75 років по-різному: як один момент – момент виникнення Товариства, або як епоху хронічної кризи та розширення кордонів.

К. А. Сканлан (K. A. Scanlan) у статті “АРМА³ (Асоціація управлінців документами) проти ТАА: суть професійного протистояння”⁴ розкриває історію ТАА в галузі управління документами, досліджуючи як факти, так і контекст, чому найбільша Асоціація управлінців документами відділилась від найбільшої архівної асоціації, маючи спільних членів, схожі місії та бурхливі історії.

* Волкотруб Ольга Нилівна – аспірант Інституту української історіографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України.

** На обкладинці видання – фото капеллана С. Бліндера, що розглядає один із сотні “Сувоїв Тори”, викрадених нацистами з окупованих країн Європи (м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина, 6 липня 1945 р.).

Д. Кокс (D. Cox) у статті “Національний архів та міжнародні конфлікти: Товариство американських архівістів та війна”⁵ висвітлює роль ТАА у нещодавньому конфлікті з приводу долі іракських документів та архівів; окреслює питання про напруженість стосунків між національними та міжнародними інтересами архівів; роль архівів та архівістів у часи збройного конфлікту. Автор заповнює прогалини в дискусії архівного співтовариства стосовно збереження документів у воєнні часи, суперечках щодо питань повернення архівів після війни та ролі архівістів у війні, зазначаючи, що перед архівістами, без сумніву, в майбутньому будуть поставати подібні питання, які ще ускладнюватимуться.

П. Конвей (P. Conway) та В. Е. Ландіс (W. E. Landis) у статті “Відкриті публікації та переведення “American Archivist” в он-лайн режим”⁶ аналізують процес трансформування журналу в цифрове видання. На думку авторів, нині ТАА постало перед політичними, економічними та інтелектуальними проблемами, характерними для публікацій відкритого доступу. Стаття окреслює рамки, в яких найстаріший архівний журнал у світі здійснив перехід до представлення в електронному вигляді вже надрукованих публікацій⁷; розглядає цю трансформацію як відправну точку для майбутніх можливостей електронного видання, беручи до уваги всі питання, пов’язані з відкритим доступом.

Крім цих статей, присвячених 75-річчю ТАА, у номері опубліковано статтю видатного канадського вченого Т. Кука (T. Cook) “Архів (архіви) – інша країна: історики, архівісти та архівний ландшафт, що змінюється”⁸. Автор на підставі порівняння історії двох професій аналізує причини їх розходження та висвітлює помилки, що роблять істориків і архівістів сліпими до деяких нюансів складних контекстів документів, які могли б покращити їх розуміння та використання. Не зважаючи на політику публічності та спільні цінності, які базуються на науковій історії, ці дві професії розійшлися останнім часом. Але вони можуть значно виграти, – зазначає вчений, – від відновлення співпраці, сконцентрованої на документі з метою створення кращої історії. У статті робиться висновок, що архіви є не лише сховищами, які чекають на істориків, а й також становлять інтерес для агенцій та влади.

Не менш цікавими та інформативними є статті Дж. Стернфілда (J. Sternfeld) “Архівна теорія та цифрова історіографія: відбір, пошук та метадані як архівні процеси оцінки історичної контекстуалізації”⁹; Д. Бойєр (D. Boyer), Р. Чітхема (R. Cheetham) і М. Л. Джонсон (M. L. Johnson) “Використання графічних інформаційних систем для створення Архіву фотографій міста Філадельфія”¹⁰; В. Харріс (V. Harris) і К. Стайн (K. Stine) “Політично заангажовані документи: рекомендації щодо забезпечення доступу до спірних колекцій”¹¹.

Редактори оглядів Е. К. Кері (E. C. Cary) та Д. Белл-Рассел (D. Bell-Russel) проанонсували започаткування сторінки “Огляди “American Ar-

chivist” на веб-сайті ТАА”, на якій подаватимуться анонси книг, що згодом будуть презентуватися на сторінках “American Archivist” та посилання на їх придбання. Сторінка також міститиме огляди цікавих подій, доповідей, виставок, програмного забезпечення, а також зміст інших видань¹².

У рамках святкування ювілею ТАА провело у м. Чикаго традиційну щорічну зустріч, яка мала назву “Архіви 360”. Матеріали зібрання вміщені у додатку до числа 74/2 (осінь/зима) 2011 р. під редакцією В. Е. Ландіса (W. E. Landis). Деякі доповіді є доступними для читача на веб-сторінці ТАА¹³.

Ювілейну зустріч відкрив В. Ландіс доповіддю “Святкування, вшанування та експериментування: ТАА@75”. Робота зібрання проходила у рамках 9-ти секцій; назвемо деякі з них: “Погляд на перспективи архівної освіти”; “Круглі столи як школа лідерства: традиції круглих столів”; “Фундатори: Ліланд, Бакк і Каппон та формування архівної професії”; “Пояснюючи еволюцію доступу: класифікація, приватність та обмеження власності”.

На особливу увагу заслуговують доповіді, які були виголошені на засіданні секції 404:1 “Фундатори: Ліланд, Бакк і Каппон та формування архівної професії”: Р. Дж. Кокса (R. J. Cox) “Лестер Дж. Каппон як історик, перший архівіст та редактор”; Ч. Доллара (Ch. Dollar) “Солон Дж. Бакк: історик, архівіст та адміністратор”; Р. Хірш (R. Hirsch), П. Дж. Волша (P. J. Wosh) “Уолдо Ліланд та створення американської архівної культури”.

Автори доповідей поцінували внесок трьох видатних особистостей Уолдо: Г. Ліланда (1879–1966), Солон Дж. Бакка (1884–1962) та Лестера Дж. Каппона (1900–1981) у формування архівної професії в Сполучених Штатах у першій третині ХХ ст.

У роботі секції 309:1 “Круглі столи як школа лідерства: традиції круглих столів” взяли участь доповідачі: К. Б. Галлахер (C. B. Gallagher) (“Еволюція круглих столів та кар’єри”); М. А. Грін (M. A. Greene) (“Видображення доповідей Конгресу, круглих столів та лідерства”); Л. Маквайт (L. McWhite) (“Додаткові коментарі доповідачів про архівну освіту”); Н. Л. Нелсон (N. L. Nelson) (“Перша зустріч, тривале враження”) та ін.

У виголошених доповідях прозвучали думки щодо важливої ролі у розвитку архівної справи круглих столів Конгресу, робота яких особливо активізувалася протягом останніх 25 років. На переконання доповідачів, не тільки співпраця, а й дискусії, захист власних інтересів сприяли розвитку лідерських якостей, завдяки чому було підготовлено багатьох лідерів ТАА. Учасники дискусії розглядали та обговорювали такі питання: Яку роль відіграють круглі столи у розвитку архівіста?

Як може соціум впливати на цю роль? Як ми можемо продовжувати генерувати нові ідеї та можливості?

Таким чином, святкування 75-річчя дало можливість ТАА не лише підвести підсумки своєї практичної діяльності, а й, як зазначали організатори ювілейного зібрання, подивитися на Товариство як професійну організацію, а на самих себе – як фахівців у розвитку глобального інформаційного середовища, визначити роль ТАА у розвитку архівної професії та у зв'язках з представниками інших професій і галузей¹⁴.

---

¹ Волкотруб О. Н. З історії заснування Товариства американських архівістів // Архіви України. – 2011. – № 1. – С. 178–191.

² Brothman Brien, The Society of American Archivists at Seventy-five: Context of Continuity and Crisis, A Personal Reflection // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 387–427.

³ Асоціація управлінців документами (Association of Records Managers and Administrators (ARMA) – неприбуткова організація, що займається управлінням документами та інформацією, заснована у 1955 р. Нині це 11000 членів із 30 країн (управлінці документами, архівісти, юристи, консультанти та спеціалісти сфери інформаційних технологій). Організовує конференції, навчальні проекти, здійснює видавничу діяльність.

⁴ Scanlan Kathryn A., ARMA v. SAA: The History and Heart of Professional Friction // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 428–450.

⁵ Cox Douglas, National Archives and International Conflicts: The Society of American Archivists and War // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 451–481.

⁶ Conway Paul, Landis William E., Open-Access Publishing and the Transformation of the American Archivist Online // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 482–505.

⁷ Там само. – P. 489.

⁸ Cook Terry, The Archive(s) Is a Foreign Country: Historians, Archivists, and the Changing Archival Landscape // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 600–632.

⁹ Sternfeld Joshua, Archival Theory and Digital Historiography: Selection, Search, and Metadata as Archival Processes for Assessing Historical Contextualization // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 544–575.

¹⁰ Boyer Deborah, Cheetham Robert, Johnson Mary L., Using GIS to Manage Philadelphia's Archival Photographs // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 652–663.

¹¹ Harris Valerie, Stine Kathryn, Politically Charged Records: A Case Study with Recommendations for Providing Access to a Challenging Collection // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 633–651.

¹² Pugh Mary Jo, Seventy-Five and Six // American Archivist. – Fall/Winter 2011. – Vol. 74, № 2. – P. 380.

¹³ Веб-сторінка ТАА: <http://www2.archivists.org/american-archivist/supplement/aaos74>

¹⁴ Society of American Archivists. – <http://www2.archivists.org/about/introduction-to-saa>